

ת"פ (ירושלים) 29678-12-22 - מדינת ישראל נ' מאג'ד שתאת

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 29678-12-22 מדינת ישראל נ' שתאת ואח'

לפני: כבוד השופטת חנה מרים לומפ

בעניין: המאשימה

מדינת ישראל

באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים

על ידי ב"כ

נגד

הנאשמים

1. מאג'ד שתאת

2. בהאא מסאלמה

שניהם על ידי ב"כ עו"ד יוסי זילברברג

גזר דין

רקע

1. הנאשמים הורשעו על פי הודאתם, במסגרת הסדר טיעון, על יסוד עובדות כתב האישום המתוקן, בעבירות של שוד בנסיבות מחמירות לפי סעיף 402(ב) בצירוף סעיף 29 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "**החוק**") וחבלה במזיד ברכב לפי סעיף 413ה בצירוף סעיף 29 לחוק.

2. במסגרת הסדר הטיעון לא הייתה בין הצדדים הסכמה לעניין העונש, וכל צד נותר חופשי בטיעונו. הטיעונים לעונש נדחו עד לאחר קבלת תסקירי שירות המבחן בענינם של הנאשמים. לצד זאת הוסכם, כי במהלך הטיעונים לעונש יוכלו הצדדים להציג סרטונים המהווים רקע למעשים המפורטים בכתב האישום, וכן כי סך ₪ 30,000 שהופקד לצורך שחרור הרכב בו בוצעו העבירות יחולט, וזאת חלף חילוט הרכב, ובנוסף המדינה לא תעתור להשתתף קנס על הנאשמים, אלא לפיצוי.

3. על פי עובדות כתב האישום המתוקן, במועד הרלוונטי לאירועים המתוארים בו, שימש נאשם 1 כקבלן פיתוח ועפר, בחברת מדריך לבניה בע"מ, חברה משפחתית המצויה בבעלות משותפת שלו, של אביו ושל אחיו. נאשם 2 הוא חברו של נאשם 1. עובר ליום 1.12.22, התגלע סכסוך בין משפחתו של נאשם 1, לבין משפחת מ', אשר בבעלותה חברת הובלות ומכירת בטון. על רקע הסכסוך האמור, גמלה בליבם של הנאשמים וארבעה אחרים, שזהותם אינה ידועה במדויק למאשימה (להלן: "**החבורה**"), לשדוד משאית מערבל בטון, המצויה בבעלותה של משפחת מ' (להלן: "**המשאית**").

4. ביום 1.12.22 סמוך לשעה 11:50, בשכונת בית חנינא בירושלים, נהג ס' ע' במשאית, ולצדו במושב הנהג, ישב ק' מ' (להלן: "ע" ו"ק", או "המתלוננים"). כמה עשרות מטרים לפני הגעתם של השניים לצומת הרחובות אימאם אל בוחראי ואל בארודי (להלן: "הצומת"), עצר ליד המשאית רכב קיה סורנטו, שמספרו 405-49-701 (להלן: "הרכב" או "רכב הקיה") ובו בני החבורה. בשלב זה, שאל אחד מבני החבורה את ע', למי שייכת המשאית, וע' השיב לו כי מדובר במשאית השייכת לחברת XXXX. בהמשך לאמור, עם הגעתה של המשאית אל הצומת, עקף את המשאית וחסם את נתיב נסיעתה. או אז, יצאו מהרכב כל בני החבורה, ובהם שני הנאשמים. נאשם 1 החזיק בידו את חפירה, ונאשם 2 וכן חבורה נוסף שזהותו אינה ידועה במדויק למאשימה אחזו במקלות.

5. החבורה קיללה את המתלוננים וקראה להם לרדת מהרכב. נאשם 2 הלך לדלת הקדמית הימנית שלצידה ישב ק' ופתח אותה. בהמשך, הכה באמצעות המקל שבידו את שמשת המשאית וניפץ אותה. בשלב זה ירד ק' מהמשאית ופנה לחלקה האחורי. בן חבורה נוסף התקרב לדלת הימנית של המשאית, היכה במקל שבידו בחלון הדלת פעמיים ובמראת הצד הימנית שלה. לאחר מכן, בחלקה האחורי של המשאית תקפו שלושה מבני החבורה את ק' והיכו אותו ברגלו השמאלית, בירכו הימנית ובכתפו. במקביל, פתח בן חבורה נוסף את הדלת שליד הנהג. נאשם 1 התקרב אל הדלת הפתוחה והניף לכיוונו של ע' את את החפירה שבידו, בעוד בן החבורה הנוסף, משך את ע' אל מחוץ למשאית. בשלב זה התרחק ע' מן המשאית כשהוא מרים את ידיו למעלה. מיד לאחר מכן, עלה נאשם 1 למושב הנהג של המשאית. אחרי מספר שניות, ירד נאשם 1 מן המשאית, הלך לכיוונו של ע', אחז בו ודחף אותו בכוח, יחד עם בן החבורה הנוסף, חזרה אל מושב הנהג של הרכב על מנת שינהג ברכב. הנאשמים אילצו את ע' לנסוע מהמקום. על רקע המתואר, פנה ע' שמאלה בצומת.

6. בהמשך למתואר, דרשו הנאשמים מ ע' לנהוג את המשאית לאזור יאטה, תוך שהם מכים אותו ומאיימים עליו כי אם לא ייענה לדרישתם, יפגעו בו. בשל חששו מפניהם, עשה ע' כדברי הנאשמים ונהג את המשאית בהתאם להוראותיהם, עד אשר זו נעצרה על ידי כוחות משטרה, בדרך בגין בירושלים. במעשיהם המפורטים לעיל, גנבו הנאשמים דבר, ובשעת מעשה, ביצעו מעשי אלימות באדם ובנכס על מנת להשיג את הדבר הנגנב. זאת עשו הנאשמים בחבורה וכשהם מצוידים במכשיר שיש בו כדי לסכן או לפגוע, ופגעו במזיד ברכב בצוותא חדא.

תסקיר שירות המבחן בעניינו של נאשם 1

7. מתסקיר שירות המבחן מיום 2.11.23 בעניינו של נאשם 1 עולה, כי נאשם 1 בן 24, נשוי ואב לשני ילדים בני שנה ושנתיים, נעדר עבר פלילי, אשר עובד כמנהל פרויקטים של תשתיות בחברה שבבעלות אביו ומתגורר בירושלים ואשתו בת ה-19 עקרת בית. משפחת מוצאו של נאשם 1 מונה זוג הורים ותשעה ילדים, כשאביו, כאמור, הוא בעליה של חברה של בניה ותשתיות, ואמו עקרת בית ועובדת לעתים במשרדי החברה בבעלות האב. נאשם 1 מסר, כי

הוריו הגיבו בתחושת כעס וצער כלפי מעצרו, ושלל מעורבות בפעילות עוברת חוק למי ממשפחתו. נאשם 1 תיאר את תחושת ההפתעה מצד רעייתו לאור נסיבות מעצרו ומעורבותו בתיק זה. כמו כן הוסיף, כי הקשר עם ילדיו משמעותי עבורו וכי הוא מעורב באופן מלא בחייהם.

8. שירות המבחן ציין, כי נאשם 1 סיים 10 שנות לימוד, עזב את המסגרת הלימודית לצורך לימודי תעודת מנהל עבודה כדי להשתלב בחברה של אביו, וכיום הוא עובד בתפקידים שונים בחברה. נאשם 1 תיאר את עבודתו כמקור כוח בחייו על אף האינטנסיביות והלחצים הכרוכים בה, וביטא מוטיבציה להמשך התקדמות בתחום.

9. אשר לביצוע העבירות- מסר נאשם 1, כי נקלע לסיטואציה של קונפליקט בין המתלונן לבין עובד החברה שלו, והתקשה לשלוט ולצמצם את תגובתו מלאת הכעס לכך. לצד זאת, נאשם 1 שלל את המיוחס לו באשר לעבירות השוד והרכוש, והדגיש כי הוא ומשפחתו מקיימים אורח חיים תקין בדרך כלל וללא קשיים כלכליים, וכי פעל מתוך צורך להעביר מסר מרתיע למתלוננים. בנוסף, הציע אלטרנטיבות אחרות להתנהגות. שירות המבחן מסר, כי בשיחה עמו ביטא נאשם 1 תחושות חרטה ואף עשה סולחה עם המתלוננים, אם כי צוין שלא הוגשו מסמכים רלוונטיים. שירות המבחן סבר, כי העבירות מבטאות דפוס התנהלות אימפולסיבי והיעדר חשיבה על השלכות וחומרת מעשיו.

10. שירות המבחן התרשם מאדם ללא עבר פלילי, אשר מקיים בדרך כלל אורח חיים יציב ותקין באופן שמתבטא בבניית תא משפחתי וטיפוחו, ובניתוב מרצו בתחום התעסוקה. בנוסף, שירות המבחן התרשם שנאשם 1 חווה את ההליך המשפטי כנגדו ואת מעצרו כמצבים גבול ברור להתנהגותו הבעייתית וכגורמי הרתעה ניכרים עבורו, ואלה מהווים גורמי סיכוי לשיקום. לצד האמור, שירות המבחן התרשם מאדם בעל דימוי עצמי נמוך ובעל בשלות רגשית נמוכה יחסית לגילו, אשר מקשים עליו להתמודד באופן בוגר בוויסות דחפיו במצבים של השפלה, כעס חריג ופגיעה בדימויו וכבודו העצמי והמשפחתי. בנוסף, העבירה בוצעה על רקע סכסוך משפחתי, וצוינה עמדתו המצמצמת והכחשת חלק מן המיוחס לו בכתב האישום. כאשר אלה מהווים גורמי סיכון.

11. שירות המבחן העריך, כי קיים סיכון בינוני להישנותו של אירוע אלים, וכי אם יהיה נאשם 1 מעורב באירוע אלים, רמת החומרה המוערכת תהיה בינונית. שירות המבחן ציין, כי הציע לנאשם 1 להשתלב בטיפול במסגרת שירותו, אך הוא התקשה להכיר בצורך בטיפול, ומסר כי ישתלב בטיפול אם יידרש לכך. לאור הערכת הסיכון והתרשמות שירות המבחן שנאשם 1 מתקשה לקבל אחריות למיוחס לו במסגרת כתב האישום המתוקן ואינו מכיר בצורך בשינוי, שירות המבחן לא בא בהמלצה בעניינו.

12. מתסקיר משלים מיום 3.1.24 בעניינו של נאשם 1 עולה, כי על אף שנאשם 1 מסר שהוא

מודה ומתחרט על מעשיו, שירות המבחן התרשם שהוא מתקשה להתייחס לכך בפירוט מעבר להכרה פורמאלית בביצוע העבירות. כמו כן נאשם 1 הביע תחושות פחד, לחץ נפשי וחשש המלוות אותו בעקבות ההליך המשפטי, והביע מוטיבציה לטיפול, אך שירות המבחן העריך כי זו חיצונית בעיקרה. עם זאת, נוכח הבעת הנכונות המילולית להשתלב בטיפול וכדי למצות את התהליך השיקומי, שירות המבחן המליץ על דחייה נוספת של הדיון שבמהלכה יפעל לשלבו בקבוצה טיפולית לצעירים עוברי חוק.

13. מתסקיר משלים בעניינו של נאשם 1 מיום 4.4.24 עולה, כי לדבריו הוא השתלב בקבוצה פרטית מטעמו בתחום מניעת אלימות וניהול כעסים במרכז "התחלה חדשה" החל מיום 7.1.24. ממנחי הקבוצה נמסר כי נאשם 1 משתתף ברציפות בקבוצה מאז שנפתחה למעט מספר איחורים. עוד נמסר שבמסגרת השתתפותו הצליח נאשם 1 להשתלב בשיח הקבוצתי ומרגיש בטוח ובנוח לשתף אודותיו על אף קשיי השפה. נאשם 1 קשוב לנלמד ומשנן את התכנים הנלמדים, לעתים נעזר במשתתף בקבוצה דובר ערבית, נעזר במנחים או ביישומון תרגום, וההתרשמות היא שהוא מבין את השיח הקבוצתי ומשתלב באופן חיובי בקבוצה.

14. שירות המבחן ציין, כי נאשם 1 מסר שהקבוצה מסייעת לו בהתנהלות מול אנשים ובוויסות עצמי, ושהוא עורך התבוננות פנימית על הדפוסים האימפולסיביים המאפיינים אותו ומקבל כלים להתמודדות בסיטואציות מורכבות. שירות המבחן הוסיף, כי מעיון ברישומי הפלילי של נאשם 1 עולה כי נפתח נגדו תיק חדש בגין עבירת הפרת הוראה חוקית, וטרם הוגש כתב אישום. נאשם 1 מסר בהתייחס לכך כי היה בעבודתו ולא שם לב לכך שהוא מאחר לביתו בעקבות מעצר הבית הלילי. שירות המבחן התרשם, כי השתתפותו של נאשם 1 בקבוצה עשויה לסייע בהפחתת סיכון, ומשכך המליץ על הטלת צו מבחן למשך שנה, וכן על הטלת מאסר בדרך של עבודות שירות כעונש מחדד גבול ברור, ומאסר מותנה צופה פני עתיד.

15. מתסקיר מסכם בעניינו של נאשם 1 מיום 5.6.24 עולה, כי נאשם 1 השתתף ברציפות בקבוצה מטעם המרכז הפרטי "התחלה חדשה" בין החודשים ינואר לאפריל 2024. צוין, כי בחודש האחרון הוא נעדר בשל בעיה רפואית, שבגינה הוא אף נוטל תרופות ולא ארחיב בעניין זה בשל צנעת הפרט. ביחס להשתתפותו בקבוצה, נאשם 1 תיאר כי היא מהווה עבורו מקור לשיתוף, הכלה ולימוד בתחום ויסות הכעסים. אשר ליחסו לעבירה ולנפגע העבירה, שירות המבחן לא התרשם משינוי בעמדותיו וציין, כי ניכר צמצום בחלקו בעבירה וקושי בביטוי אמפתיה לנפגע העבירה.

16. שירות המבחן העריך שנאשם 1 עדיין נמצא במקום ראשוני בטיפול, מתקשה לערוך התבוננות מעמיקה יותר במעשיו ומתקשה בהבעת תחושות אמפתיה לנפגעי העבירה. להערכתו, נאשם 1 מבטא הבנה פורמלית בלבד למעשיו תוך ביטוי המחירים האישיים שהוא נאלץ לשלם. שירות המבחן ראה חשיבות בהשלמת התהליך הקבוצתי, לשם הפחתת הסיכון לביצוע עבירות נוספות,

ובשל כך המליץ על הטלת צו מבחן למשך שנה, במסגרתו ימשיך להיות בקשר עם שירות המבחן ועם גורמי הטיפול בקבוצה בה הוא משולב. כמו כן הומלץ על הטלת ענישה מוחשית המעמידה גבול ברור בדרך של עבודות שירות, והטלת מאסר מותנה ופיצויים לנפגע העבירה כאקט המחזק נטילת אחריות מצדו.

תסקיר שירות המבחן בעניינו של נאשם 2

17. מתסקיר שירות המבחן בעניינו של נאשם 2 מיום 6.11.23 עולה, כי נאשם 2 בן 23, רווק, נעדר עבר פלילי, שהשלים 8 שנות לימוד, עובד כשכיר בחברת בנייה ומתגורר עם משפחתו בירושלים. משפחת מוצאו של נאשם 2 מונה זוג הורים ושבעה ילדים. נאשם 2 תיאר גדילה והתפתחות בתנאי עוני ומחסור של מוצרי צריכה בסיסיים כגון מזון וביגוד. אביו נגר העובד כשכיר, ואמו סייעת, אך מתקשה לעבוד בשנים האחרונות עקב בעיות רפואיות. נאשם 2 מסר, כי כיום הוא המפרנס העיקרי במשפחתו וכן מסייע לאחד מאחיו הגדולים שהוא בעל צרכים מיוחדים. עוד מסר נאשם 2, כי בהיותו בן 11 שנים, אביו עזב את משפחתו על רקע חוסר הסכמה של אמו שיינשא לאישה נוספת. לדבריו, הוריו לא התגרשו באופן רשמי ואביו נישא לאישה נוספת ולהם שבעה ילדים, כאשר האב ניתק את הקשר עם המשפחה ולא תמך בה כלכלית. נאשם 2 תיאר בפני שירות המבחן משבר אישי ומשפחתי סביב עזיבת אביו שבא לידי ביטוי בתחושות צער ונטישה, וכן תיאר התדרדרות במצב הכלכלי בבית שבעקבותיו נאלץ לצאת לעבוד מגיל 11, עד שעזב את לימודיו בגיל 14. נאשם 2 סיפר כי לאחר כל אלה, נאשם 1 ומשפחתו סייעו לו לאורך השנים, כשאביו של נאשם 1 מתייחס אליו כאל בן משפחה, וכיום הוא עובד בחברת הבנייה שבבעלותו. עוד ציין שירות המבחן, כי נאשם 2 בעל 8 שנות לימוד, ללא תעודת בגרות.

18. בהתייחס לעבירות בתיק דנן, מסר נאשם 2 שברקע לעבירות סכסוך עבודה במהלכו הוכה מנהל החשבונות המבוגר של חברת הבנייה בה הוא עובד וכי הוא, נאשם 1 ואחרים נסעו למשרדי החברה לצורך ברור האירוע. לדבריו, בדרכם נתקלו במשאית של המתלונן. נאשם 2 אישר שניפץ את זכוכית המשאית כמתואר בכתב האישום המתוקן, אולם שלל את המיוחס לו בניסיון לשדוד את המשאית. בשיחה עמו, מסר נאשם 2 שפעל ללא חשיבה מעמיקה על השלכות מעשיו מתוך תחושת כעס. נאשם 2 הדגיש, כי לא הייתה בכוונתו לפגוע פיזית במתלוננים, וכי נעשתה סולחה עמם, והציג מסמכים רלוונטיים.

19. שירות המבחן התרשם מפער בין כתב האישום המתוקן לבין התייחסותו של נאשם 2 לעבירות ומצמצום חומרת מעשיו. עוד התרשם שירות המבחן מפער בין תפיסתו את עצמו כאדם בעל יכולת ויסות לבין התנהלותו בפועל. כמו כן, התרשם שירות המבחן מביטויי חרטה, בעיקר על ההשלכות האפשריות של ההליך הפלילי. עוד התרשם שירות המבחן, כי נאשם 2 מנהל אורח חיים תקין מבחינה תעסוקתית, וכי עבר חוויות ילדות מורכבות וקבלת אחריות על משפחתו מגיל

20. שירות המבחן ציין, כי לקח כגורמי סיכון את מעורבותו של נאשם 2 בעבירות וחומרתן, את ההתרשמות מפער בין תפיסתו את עצמו לבין חומרת העבירה, את ההתרשמות מחוויות ילדות מורכבות שהשפיעו על התנהלותו לאורך השנים, את יציאתו לעבודה ודאגה לצרכי משפחתו בגיל צעיר ואת ההתרשמות מצמצום חומרת העבירה. מנגד, כגורמי סיכוי נלקחה בחשבון ההתרשמות מניהול אורח חיים תקין מבחינה תעסוקתית, ההתרשמות מגילויי חרטה וממוטיבציה לניהול אורח חיים תקין, ודבריו כי ההליך הפלילי מהווה עבורו גורם מרתיע להישנות העבירות.

21. שירות המבחן סיכם באמרו, כי לאור התייחסותו של נאשם 2 לעבירות, והתרשמותו מפער בין המתואר בכתב האישום המתוקן לבין תיאורו את האירוע, וכן על רקע התרשמותו מתובנה נמוכה אשר למניעים לעבירות, הוא אינו בא בהמלצה טיפולית בעניינו. במקום זאת, שירות המבחן המליץ על הטלת ענישה מוחשית ומציבת גבולות אשר תהווה גורם מרתיע. עם זאת, שירות המבחן המליץ להתחשב בנסיבותיו האישיות של נאשם 2 כפי שתוארו ובאחריות שמבטא למשפחתו ברמה הכלכלית והרגשית.

22. מתסקיר משלים בעניינו של נאשם 2 מיום 27.12.23 עולה, כי נאשם 2 ביטא לפני שירות המבחן צער וחרטה על רקע מעורבותו בהליך הפלילי, ומסר שהוא מעוניין להשתלב בתהליך טיפולי, אך שירות המבחן לא התרשם מתובנות מעמיקות אשר למניעים שעומדים בבסיס העבירה. כמו כן נאשם 2 מסר, כי מדובר באירוע חד פעמי ושלל נטייה לאימפולסיביות, קושי בוויסות רגשי או התנהגות אלימה. נאשם 2 מסר, כי הוא מסכים לעבור הליך טיפולי, אולם שירות המבחן התרשם שהמניע לכך נובע מההשלכות האפשריות של ההליך הפלילי. כמו כן, מסר נאשם 2 שהוא מתקשה להירדם ומצב רוח ירוד על רקע החשש מההליך הפלילי, וכי פנה לאבחון פסיכיאטרי בקופת החולים שטרם נעשה. שירות המבחן המליץ לדחות את הדיון על מנת לבחון את האבחון הפסיכיאטרי, אך ציין שאינו סבור שקיימת בשלות לתהליך טיפולי.

23. מתסקיר משלים בעניינו של נאשם 2 מיום 1.4.24 עולה, כי נאשם 2 מסר שהחל תהליך טיפולי פרטי לפני כחודשיים במרכז "התחלה חדשה". ממידע שנמסר מהמרכז עולה שנאשם 2 החל בטיפול קבוצתי במסגרתם, אולם על רקע קשיי שפה, המשיך בטיפול פרטני. מהצוות הטיפולי נמסר, כי להתרשמותם הטיפול הפרטני מצליח לגרום לנאשם 2 לבטא את מחשבותיו ורגשותיו, לדבר על טראומות עבר ולהבין עצמו טוב יותר. נאשם 2 סיפר על שיפור באורחות חייו, ביכולת לישון ולאכול בתיאבון, וביטא רצון לקחת חלק בתהליך טיפולי בשירות המבחן. נאשם 2 תאר חשש מההליך הפלילי על רקע דאגה כלכלית למשפחתו בהיותו המפרנס העיקרי ובדאגה לאחיו הגדול בעל הצרכים המיוחדים ולאמו הסובלת מבעיות בריאותיות שונות. בשיחה עם שירות המבחן נאשם 2 ביטא חרטה על מעורבותו בהליך הפלילי ורצון לניהול אורח חיים תקין. שירות המבחן התרשם מחרדה ומצב רגשי מורכב על רקע המעורבות בהליך הפלילי, וכי הוא

מהווה עבורו גורם מוטיבציוני לערוך שינוי חיובי בחייו. שירות המבחן ביקש דחייה נוספת בטרם יבוא בהמלצה עונשית.

24. מתסקיר משלים בעניינו של נאשם 2 מיום 2.6.24 עולה, כי דווח במסגרת "התחלה חדשה" שהוא מתמודד עם הפרעת דחק פוסט-טראומטית וחוזה הצפה של סימפטומים פעילים. כמו כן, עולה כי נאשם 2 משתף מעולמות חייו השונים, מגורים, תעסוקה, דינמיקה משפחתית ועולמו הרגשי. המפגשים מתקדמים עקב בצד אגודל, וההתרשמות היא שנאשם 2 נתרם מההליך הטיפולי וכי רצוי לאפשר לו להשלימו. נוסף על כך, שירות המבחן ציין שהועבר לידי מסמך רפואי מיום 25.5.24, ולפיו נאשם 2 סובל מהפרעת הסתגלות והומלץ לו על טיפול תרופתי והמשך טיפול פסיכולוגי.

25. לאור התרשמותו מקשיים רגשיים עמם מתמודד נאשם 2 והערכתו שההליך הטיפולי מהווה גורם המפחית את רמת הסיכון ממנו, שירות המבחן המליץ על הטלת צו מבחן למשך שנה, במהלכה ימשיך את התהליך הטיפולי במסגרת "התחלה חדשה" ואת המעקב הפסיכיאטרי. כמו כן תיבחן השתלבותו בתהליך טיפולי ייעודי לעוברי חוק בתחום האלימות בשירות המבחן. אשר לענישה, הומלץ על ענישה בדרך של עבודות שירות כענישה מוחשית ומציבת גבול.

חוות דעת מטעם מרכז "התחלה חדשה"

26. בעניינם של הנאשמים הוגשה חוות דעת פרטית מטעם מרכז "התחלה חדשה", שהוא מרכז טיפול ואבחון לאוכלוסיות עוברי חוק. ביום 14.12.23 הוגשה חוות דעת שסקרה את קורות חייהם, בחנה את יחסם לעבירות ומצאה אותם כמי שיוכלו להיתרם משילוב בתהליך טיפולי.

27. ביום 29.5.24 הוגשה חוות דעת עדכנית בדבר מצב הטיפול של נאשם 1, ונמסר כי הוא שולב בטיפול קבוצתי בתחום השליטה בכעסים במרכז מיום 7.1.24 עד אפריל 2024, בקבוצה שנפגשה פעם בשבוע למשך שעה וחצי. נמסר, כי בחודשים הראשונים ההתרשמות היא כי נאשם 1 מחויב לטיפול והשתתף בו באופן פעיל, והפגין מוטיבציה טובה. עם זאת, צוין כי בחודש האחרון נעדר על רקע בעיה רפואית, חג, דיון בבית המשפט וראיון אצל הממונה על עבודות השירות, וכעת עליו להוכיח רצינותו בתהליך. בשל היותו בתחילת התהליך הטיפולי ובשל כך שהוא זקוק להרחבת הלמידה וההטמעה הומלץ, כי ישולב בטיפול במרכז למשך עוד 12 חודש, תוך דחיית הטיעונים לעונש בשנה.

28. ביום 26.5.24 הוגשה חוות דעת עדכנית בעניינו של נאשם 2, ונמסר כי הוא שולב בטיפול קבוצתי בתחום האלימות וניהול כעסים במרכז מיום 7.1.24, בקבוצה שמתקיימת בתדירות של אחת לשבוע. נאשם 2 השתתף בקבוצה משך 8 מפגשים ברציפות, ואף שניסה להשתלב, המנחים התרשמו כי הוא אינו מבין חלק מהמושגים הנלמדים בקבוצה בשפה העברית. לכן הוחלט להעבירו לטיפול פרטני, אותו התחיל ביום 25.2.24. צוין, כי במהלך הפגישות ניכר

שנאשם 2 מתמודד מול הפרעת דחק פוסט-טראומטית וחווה הצפה של סימפטומים פעילים, כמו סיוטים, פלאשבקים או זיכרונות מכאיבים אל טראומות עבר, כאשר נחשף לאירועים טראומטיים גם בתור ילד ונער ואף היה עד לרצח. בהקשר זה צוין, כי לאחרונה נפגש עם פסיכיאטר אשר אבחן בשלב זה הפרעת הסתגלות ורשם לו טיפול תרופתי. המרכז מסר, כי אף שהמפגשים מתקדמים עקב בצד אגודל, ההתרשמות היא שנאשם 2 נשכר מההליך הטיפולי, ורצוי לאפשר לו להשלמו.

29. יוער, כי על מנת שהתמונה תהה שלמה בבואו של בית המשפט לגזור את דינם של הנאשמים, כאשר הם הוזהרו שאין בכך ללמד על העונש שיוטל עליהם בסופו של יום, התבקשה חוות דעת בעניינם. מחוות דעת הממונה על עבודות השירות, שהתקבלו במהלך חודש מאי שנת 2024 עולה, כי הנאשמים מתאימים לרצות מאסר בדרך של עבודות שירות.

ראיות לעונש

30. ב"כ המאשימה הציג בפני בית המשפט סרטון המתעד את האירוע (ת/1). כך גם הציג ב"כ הנאשמים סרטון המתעד את התקיפה שהתרחשה במשרדי החברה שבבעלות משפחתו של נאשם 1.

31. ב"כ הנאשמים הגיש עותק מתורגם של הסכם סולחה בין משפחת מוגרבי למשפחת שתאת (נ/1); עותק מתורגם של הסכם סולחה בין משפחת ע' למשפחת שתאת (נ/2); תמונות אודות פרויקטים שונים של חברת הבנייה בה עובדים הנאשמים (נ/3); ומכתבים מגורמים שונים שעובדים מול נאשם 1 והחברה שבבעלות המשפחה (נ/4).

32. מטעם הנאשמים העיד אביו של נאשם 1, מר סאמי שתאת, אשר ציין שהוא רואה גם בנאשם 2 כבנו. מר שתאת שהיה נרגש מאוד, סיפר על החברה שהקים ושכיום בניו, וביניהם נאשם 1, מסייעים לו לנהל. מר שתאת מסר שהחברה מעסיקה מעל 120 עובדים, וכי הוא ובני משפחתו עובדים קשה מאוד ומעורבים בפרויקטים שונים, ולחברה יחסים טובים עם הרשויות ובהן עיריית ירושלים ומשטרת ישראל, וכי הם זוכים לשבחים על איכות העבודה שהם מספקים. עוד אמר מר שתאת, כי הוא בן 58 וזו הפעם הראשונה בחייו שהוא עומד בבית משפט, כאשר לדבריו חינך את ילדיו לכבד את האחר ולא לעשות בעיות. מר שתאת אמר שבנו נאשם 1 עשה טעות, אך הבהיר כי בנו מכיר בטעותו ולא יחזור על כך, ועמד על כך שגם לנאשם 2 יש לב טוב.

33. העיד גם מר מוהנד מוגרבי, אשר מסר כי הוא בעל חברת המשאיות שהמשאית שלה הייתה מעורבת באירוע. מר מוגרבי אמר כי החברה שלו עובדת עם החברה של משפחת נאשם 1 תקופה ארוכה, והיה סכסוך מסוים בין מנהל אתר לאחד הנהגים, אך לבסוף הם פתרו את הבעיה, והילדים התנהגו מתוך כעס. לדבריו, הנאשמים לא רצו לשדוד את המשאית והתנהגו כך כי כעסו על התנהגותו של אחד מנציגי החברה שלו שלא התייחס יפה למנהל העבודה שלהם.

לדבריו, נעשתה סולחה והם ממשיכים לעבוד יחד עד היום. לשאלת ב"כ המאשימה, מסר מר מוגרבי כי שווי המשאית שנפגעה הוא כחצי מיליון ₪, אך הוסיף כי למשאית נגרם נזק שולי בלבד.

34. בנוסף, העיד גם מר יצחק גורדון, קבלן מסגרת של עיריית ירושלים, שאחראי, בין היתר, על החניות והגנים הציבוריים. הוא מסר, כי הוא עובד עם החברה של משפחת נאשם 1 קרוב לשבע שנים ברציפות, ובמשך כל התקופה הזו הוא עובד עם נאשם 1 ואביו. לדבריו, האב חלה לאחרונה, ונאשם 1 לקח פיקוד והם מנהלים את העבודה בצורה טובה. הוא אמר שהוא מכיר את משפחת נאשם 1, שהם מתארחים בביתו ומדובר באנשים נורמטיביים, אשר באים לעבוד ולהתפרנס בכבוד. הוא מעולם לא ראה אותם רבים עם מישהו והופתע מאוד מכך שהיה סכסוך עם נהג המשאית.

35. כמו כן, העיד מר נ' ע' ממשפחת הנהג ס' ע', על כך שהמשפחות עשו סולחה, וכל העניינים ביניהם הסתיימו, והם עובדים כעת ביחד ואין כל בעיה.

36. עוד, העיד המוכתר מ' ח' על הסולחה שערך בין המשפחות. הוא ציין שהמשפחות השלימו ביניהם וחזרו לעבוד יחד כאילו לא אירע דבר, וכי היחסים כיום תקינים.

טיעוני הצדדים לעונש

37. ב"כ המאשימה עמד על פגיעתם של הנאשמים בערכים המוגנים שבבסיס העבירות בהן הורשעו, התייחס לחומרתן, והדגיש שבגין עבירות אלו יש להטיל עונשי מאסר משמעותיים. ביחס לנסיבות ביצוע העבירה, טען ב"כ המאשימה שאין מדובר באירוע ספונטני אלא מתוכנן, כאשר הנאשמים הצטיידו מראש באלות והגיעו בחבורה לבצע את העבירות בצוותא. ב"כ המאשימה ציין, כי הנאשמים גרמו נזק למשאית באמצעות אלות ואת חפירה, היכו את המתלונן ברגלו וברכו, ואילצו את ע' לנסוע ליאטה תוך שהם מכים אותו ומאיימים עליו שיפגעו בו. ב"כ המאשימה הדגיש, שאין מדובר בשוד ובאיומים בלבד, אלא בשוד שתוך כדי ביצועו תקפו הנאשמים ופעלו בצורה אלימה, מאיימת ואכזרית כלפי המתלוננים. נוכח כל זאת, עתר ב"כ המאשימה למתחם עונש הולם הנע בין 4 ל-7 שנות מאסר בפועל לצד ענישה מותנת ופיצוי למתלוננים, והגיש פסיקה לתמיכה בטיעונו.

38. אשר למיקום עונשם של הנאשמים בתוך מתחם העונש ההולם- ביחס לנאשם 1, ציין ב"כ המאשימה, ששירות המבחן מסר שהוא מתקשה לשלוט בכעסו ומצמצם תגובתו, שלל את המיוחס לו באשר לעבירות השוד והרכוש, ופעל רק מתוך צורך להעביר מסר מרתיע למתלוננים. עוד ציין את התרשמות שירות המבחן, כי נאשם 1 ביטא דפוס התנהגות אימפולסיבי, היעדר חשיבה על השלכות וחומרת מעשיו, התקשה להתמודד באופן בוגר בוויסות

דחפיו במצבים של השפלה ופגיעה בכבודו, והתקשה לקבל אחריות למיוחס לו. ב"כ המאשימה הוסיף, כי לנאשם 1 נפתח תיק חדש בגין הפרת הוראה חוקית שטרם הוגש בו כתב אישום. בעניינו של נאשם 2, ציין שגם בעניינו שירות המבחן מסר תחילה שהוא שלל את המיוחס לו וצמצם מחומרת העבירה, וההליך הטיפולי שבו שולב נאשם 2 לא צלח. ב"כ המאשימה סבר שיש לתת לחוות הדעת הפרטיות משקל אפסי, מאחר שבניגוד לשירות המבחן המשמש כידו הארוכה של בית המשפט, מדובר "במומחים מטעם" שאינם ניטרליים. עוד עמד ב"כ המאשימה על גורמי הסיכון והיעדר המוטיבציה ביחס לנאשמים.

39. סופו של דבר סבר ב"כ המאשימה, כי חומרת העבירה היא כזו שיש להעדיף שיקולי גמול והרתעה על פני שיקולי שיקום, והוסיף כי אין בעצם הסכם הסולחה שנערך בין הצדדים, כדי להביא להקלה עם הנאשמים. לפיכך, ב"כ המאשימה ביקש מבית המשפט לגזור על הנאשמים עונש של 52 חודשי מאסר בפועל, לצד עונשים נלווים מלבד קנס, שהוסכם במסגרת הסדר הטיעון שהמאשימה לא תעתור להטלתו.

40. מנגד, ב"כ הנאשמים טען, כי נסיבות ביצוע העבירה במקרה של הנאשמים שונות מאלה של מקרי שוד אחרים, במובן זה שהנאשמים לא פעלו מתוך מטרה כספית. כך גם ציין שהפסיקה אליה התייחסה המאשימה עוסקת במקרי שוד חמורים ואין ללמוד ממנה לעניינינו. לדידו, מתחם העונש ההולם נע בין 8 חודשי מאסר ועד ל-18 חודשי מאסר בשל הנסיבות המיוחדות של המקרה.

41. ב"כ הנאשמים ציין, כי הנאשמים אנשים נורמטיביים, נעדרי עבר פלילי, אשר עובדים קשה מאוד למחייתם, שיתפו פעולה עם שירות המבחן והלכו מיוזמתם למרכז "התחלה חדשה" ועברו שיקום, וכן טען שהנאשמים לקחו אחריות בהזדמנות ראשונה ולא ניהלו הוכחות. כמו כן, הפנה ב"כ הנאשמים לעדי האופי שהעידו לפני בית המשפט, וכן למכתבים שהוגשו, לרבות ממשטרת ישראל, וגם בהם יש כדי להעיד על אופיים הטוב של הנאשמים ועל העבודה החשובה שהם מבצעים ביום יום (4/נ) ולהסכמי הסולחה (1/נ). ב"כ הנאשמים עמד על כך שבסופו של יום שירות המבחן המליץ על עונש של עבודות שירות, וטען כי זה הוא העונש הראוי, הגם שגם ענישה מסוג זה תקשה עליהם עד מעוד מבחינת עבודתם. לבסוף ציין, שעונש המתאים להם צריך להיות בתחתית המתחם.

42. נאשם 1 בדבריו האחרונים מסר לבית המשפט, כי הוא בן 26, נשוי ואב לילד ובת, אשר עובד כ-8 שנים עם אביו בחברה, ומתנהל מול 120 עובדיה. לדבריו, גידלו אותו להיות אדם טוב, צנוע, לא לעשות בעיות ולתת צדקה. נאשם 1 מסר כי הוא מצטער ומביע חרטה על שאירע והוסיף כי זו הפעם האחרונה שהוא יגיע לבית המשפט, וביקש שבית המשפט יתחשב בו.

43. נאשם 2 בדבריו האחרונים מסר לבית המשפט, כי הוא בן 24 ועובד אצל משפחתו של נאשם 1

מאז היה בן 13, עת עזב את בית הספר והחל לעבוד, כדי לדאוג לפרנסת משפחתו ולאחיו שהוא בעלי צרכים מיוחדים. עוד מסר נאשם 2, כי הטיפול במרכז "התחלה חדשה" הטיב עמו, וכי הוא מתנצל על מעשיו ורוצה להתקדם בחייו ולהגשים את חלומותיו.

דין והכרעה

מתחם העונש ההולם

44. העיקרון המנחה בענישה בהתאם לתיקון 113 לחוק, הוא קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו. על בית המשפט לקבוע מתחם עונש הולם בהתאם לעקרון המנחה, תוך התחשבות בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, כאמור בסעיף 40ט לחוק.

45. הערכים החברתיים המוגנים העומדים בבסיס עבירת השוד הם הגנה על שלמות הגוף, על קניינו של אדם, על שלוות נפשו, הגנה על תחושת הביטחון האישית שלו ועל ביטחון הציבור, שכן מעשים אלה חותרים תחת קיומה של חברה מתוקנת, המחויבת לשמירת החוק והסדר ולהגנה על אזרחיה מפני פשיעה. על רקע זה הודגש בפסיקה הצורך בענישה ההולמת חומרה זו.

46. בית משפט העליון עמד לא אחת על החומרה היתרה שבעבירת השוד, וזאת בפרט כאשר היא מתבצעת במרחב הציבורי, דבר אשר פוגע הן בתחושת הביטחון של הקורבן, והן בתחושת הביטחון הכללית של הציבור, אשר ציפיותו הבסיסית היא, כי יוכל להתנהל בביטחון וללא אימה ברחובה של עיר (ראו למשל: ע"פ 4125/14 **חרב נ' מדינת ישראל** (6.1.15)).

47. ביטוי לחומרה שבעבירת השוד בנסיבות מחמירות נמצא גם בעונש המקסימלי שנקבע לצידה, העומד על 20 שנות מאסר (בסעיף 402(ב) לחוק).

48. במקרה דנן, מדובר בעבירות שבוצעו על רקע סכסוך בין משפחת נאשם 1 לבין משפחת מוגרבי. בשורה ארוכה של פסקי דין נקבע, כי יש לנקוט בחומרה כלפי מי שבוחר לפתור סכסוכים בדרך של אלימות ובכוח הזרוע. בעניין זה ראו את הדברים שנאמרו בע"פ 8991/10 **מכבי נ' מדינת ישראל** (27.10.11): **"בית משפט זה קבע ושב וקבע, בפסקי דין רבים מספור, כי יש לעקור מן השורש את נגע האלימות שפשה בחברתנו. במלחמה זו מוטל על בתי המשפט תפקיד חשוב ביותר, שעיקרו הוקעת התופעה וגזירת עונשים מחמירים על אלו הבוחרים לנקוט בדרך האלימות... אף אם נניח כי המתלונן נהג שלא כשורה במהלך האירוע, אין בכך בשום אופן כדי להצדיק את התגובה האלימה והבריונית מצד המערער. המסר החד-משמעי שעל בתי המשפט להעביר הוא כי לא ניתן להשלים,**

בשום מקרה, עם פתרון סכסוכים באלימות ובכוח הזרוע, ועל כן בדין נתן בית משפט קמא משקל מרכזי בגזר הדין לחומרת מעשיו של המערער."

49. אשר למדיניות הענישה הנהוגה, עיון בפסקי דין, במסגרתם נדונה עבירה דומה מלמד, כי קיימת קשת רחבה של מעשי שוד השונים זה מזה בנסיבותיהם ובדרגת חומרתם. הענישה הנוהגת תלויה בנסיבותיו הקונקרטיות של מעשה השוד ובחומרתו (ע"פ 772/13 יחיא נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (29.6.14)).

50. בהקשר זה אף קבע כבוד השופט א' רובינשטיין כך: "**באשר לקביעת מתחם העונש ההולם - כנודע, לובשת עבירת השוד פנים וצורות רבות וקביעת מתחמי הענישה ההולמים בגינה מגוונת; אך פטור בלא כלום אי אפשר (בבלי, חולין כז ע"ב), ואת המסגרת קבע כמובן המחוקק בקביעת "תג העונש" לעבירה זו - אין זהה דינה של עבירה שנעברה תוך פגיעה פיסית אלימה לעבירה שבוצעה על דרך הפחדה בלבד; אין זהה דינה של עבירה שנעברה לאחר תכנון והכנה מוקדמים לעבירה אקראית-ספונטנית; אין זהה דינה של עבירה שנעברה בחבורה לדינה של עבירת אדם יחיד; אין זהה דינה של עבירה שנעשתה תוך שימוש בנשק, חם או קר, לעבירה שנעשתה ללא שימוש בנשק; אין זהה דינה של עבירה חד פעמית למסכת שיטתית של עבירות.**" (ע"פ 4841/13 ספי נ' מדינת ישראל (6.2.14), פסקה 11)

51. להלן אסקור את הענישה הנוהגת בעבירות שנעברו בנסיבות דומות:

א. בע"פ 3197/21 נאגר נ' מדינת ישראל (7.7.22), נדון עניינו של מי שהורשע על פי הודאתו בעבירות של שוד לפי סעיף 402(א) לחוק ודרישת נכס באיומים. המערער ואחר הבחינו במתלונן, קטין שרכב על אופניים חשמליים, אחד מהם קרא לו, המתלונן התקרב ואז האחר היכה אותו באגרוף לפנים. המתלונן נפל מהאופניים והנאשמים המשיכו לתקוף אותו במכות לפנים בעודו שוכב על הקרקע. האחר נטל את אופניו של המתלונן ונסע. המערער לקח את הטלפון של המתלונן, אך המתלונן התרומם ונטל את מכשיר הטלפון שלו מידיו. בנוסף, מספר ימים קודם לכן המערער התקרב לקטין אחר, ונטל ממנו באיומים את אופניו. בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הולם הנע בין 10 ל-30 חודשי מאסר בפועל, והשית על המערער, צעיר, בעל עבר פלילי, שהשתלב בהליך שיקומי, עונש של 13 חודשי מאסר. בית המשפט העליון הקל בעונשו והעמיד אותו על 9 חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות, וזאת נוכח הליכי שיקום.

ב. בע"פ 1167/21 חוג'יראת נ' מדינת ישראל (31.5.21), נדון עניינו של מי שהורשע בעבירה של שוד בנסיבות מחמירות לפי סעיף 402(ב) לחוק, על פי הודאתו בהסדר טיעון. המערער הגיע עם אדם נוסף לתחנת דלק בשפרעם במטרה לשדוד כסף מחנות הנוחות

במקום, וקודם לכך הם הצטיידו במברג ובסכין יפנית והסירו את לוחית הרישוי מרכבו של המערער. עם הגעתם, המערער והשותף נעמדו בפתח החנות כשהם רעולי פנים, הסתירו את ידיהם מאחורי גבם, והמערער איים על העובד באמרו "תוציא את הכסף או שאני יורה בך". עובד החנות פתח את הקופה ומסר למערער שטרות כסף בסכום כולל של 1,140 ₪. בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הולם שנע בין 18 ל-40 חודשי מאסר בפועל, וגזר על המערער עונש של 18 חודשי מאסר בפועל לצד ענישה נלווית. בית המשפט העליון דחה את הערעור על חומרת העונש.

ג. בע"פ 4503/16 **חסן אבו שנדי נ' מדינת ישראל** (5.5.17), נדון עניינו של מי שהורשע, על פי הודאתו בהסדר טיעון, בעבירות של שוד בנסיבות מחמירות, החזקת סכין וקשירת קשר לפשע. הנאשם ואדם נוסף קשרו קשר לגנוב משאית ולהעבירה לשטחי הרשות הפלסטינית. המתלונן, נהג המשאית, הגיע עם משאיתו לשדה פתוח לצורך ריקון מיכל המים של המשאית, אז ניגשו אליו הנאשמים ובאיומי סכין הורו לו לנהוג בה, ונסעו עד לאזור חברון, שם נעצרו סמוך למחסום צבאי. בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הולם הנע בין 3 ל-6 שנות מאסר בפועל, וגזר על הנאשם עונש של 36 חודשי מאסר בפועל, לצד מאסר על תנאי ופיצוי בסך 10,000 ₪ למתלונן. בית המשפט העליון קיבל את הערעור, בקבעו כי המערער עבר כבדת דרך משמעותית בתהליך השיקומי המצדיקה הקלה בעונשו, והעמיד את העונש על 18 חודשי מאסר בפועל.

ד. בע"פ 8295/17 **מדינת ישראל נ' אמג'ד שאוור** (29.5.18), נדון עניינו של מי שהורשע, על פי הודאתו בהסדר טיעון, בעבירות של שוד בנסיבות מחמירות, סיכון חיי אדם במזיד בנתיב תחבורה, חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, היזק בזדון, הפרעה לשוטר במילוי תפקידו, נהיגת רכב מנועי ללא רישיון ונהיגה ללא ביטוח. המערער ואחר קשרו קשר לגנוב משאית ממפעל באזור התעשייה בעטרות, להעבירה לחברון ולמוכרה תמורת סך 50,000 ₪. הנאשם הגיע עם האחר ושניים נוספים בלילה למפעל, קפצו מעל הגדר ודרשו מהשומר לקבל את המפתחות למפעל. בהמשך איתרו את המשאית, והמערער נהג בה לכיוון חברון, כאשר בהמשך לכך התנהל מרדף משטרתי במהלכו המערער פגע באמצעות המשאית בלפחות חמישה כלי רכב שחנו בצד הכביש, נהג בניגוד לכיוון התנועה, חצה רמזור באור אדם והתנגש במכונית, מה שגרם לשבר בצלעות של אחת מנוסעותיה. בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הולם שנע בין 3 ל-8 שנות מאסר בפועל, וגזר על המערער 4 שנות מאסר בפועל, מאסר על תנאי, שלילת רישיון נהיגה לתקופה של 6 נשים ופיצוי בסך 30,000 ₪. בית המשפט העליון קיבל את ערעור המדינה והעמיד את העונש על 5.5 שנות מאסר בפועל.

ה. בע"פ 936/14 **אברהם נ' מדינת ישראל** (31.8.14), נדחה ערעור על חומרת העונש של מי שהורשע בעבירת שוד לפי סעיף 402(ב) לחוק, כאשר בית המשפט העליון ציין, כי העונש נוטה לקולה בשל גילו הצעיר של המערער, היעדר עבר פלילי ומעמדו כפליט. על פי

העובדות בהן הורשע לאחר ניהול הוכחות, המערער הבחין במתלונן בשעת לילה מאוחרת כשהוא משוחח בטלפון, הגיח מאחוריו והפתיע אותו כאשר הוא מלווה בשלושה אחרים במכת אגרוף בצד פניו, בעקבותיה נפל המתלונן ארצה והטלפון הנייד שלו נפל, ואז התנפל המערער על המתלונן וניסה לחנוק אותו בצווארו באמצעות חוט שהיה כרוך סביב צווארו שהחזיק צרור מפתחות. בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הולם הנע בין 6 ל-24 חודשי מאסר והשית על המערער 20 חודשי מאסר בפועל.

ו. בע"פ 4841/13, 5356/13 עומר ספי ואח' נ' מדינת ישראל (6.2.14), דחה בית המשפט העליון ערעור של מי שהורשעו בעבירה של שוד בנסיבות מחמירות בגין שוד טלפון, תוך שימוש באלימות, כאשר מערער 1 תפס את המתלונן ומערער 2 היכה אותו בחזהו. בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הולם הנע בין שנתיים לבין ארבע שנות מאסר והשית על מערער 1 עונש של 18 חודשי מאסר ועל מערער 2 עונש של 30 חודשי מאסר.

ז. בת"פ 8169/08 מדינת ישראל נ' מחמוד עבד רבו ואח' (15.2.11), נדון עניינם של שלושה נאשמים שהורשעו על פי הודאתם בהסדר טיעון (לאחר שמיעת חלק מפרשת התביעה) בעבירות של קשירת קשר לפשע, חטיפה, שוד בנסיבות מחמירות וניסיון לשוד ולחטיפה. הנאשמים ואחרים, תושבי הרשות הפלסטינית, החליטו לשדוד משאיות השייכות לישראלים מנהגיהן ולחטוף את הנהגים. כתב האישום המתוקן תיאר ארבעה אירועים בהם הקבוצה עשתה או ניסתה לעשות כאמור. בית המשפט גזר על נאשמים 1 ו-2 עונש של 6.5 שנות מאסר בפועל, ועל נאשם 4 גזר 7.5 שנות מאסר בפועל, לצד מאסרים מותנים שהוטלו על שלושתם.

ח. בת"פ 40134/01 מדינת ישראל נ' עמר מרוואן ואח' (15.11.01), נדון עניינם של שני נאשמים שהורשעו בעבירות שוד. נאשם 1 ושני אחרים ביקשו לבצע נסיעת מבחן במשאית שהוצעה למכירה, ובמהלכה אחד מהם תפס בגרונו של מחזיק המשאית, אחר שלף אקדח ואיים עליו, והם נהגו את המשאית אל שטח הרשות הפלסטינית, שם הורידו את מחזיק המשאית ונטשו אותו תוך שהם יורים יריות אזהרה. כשלושה חודשים לאחר מכן ניסו נאשם 1 ואחרים לבצע מעשה דומה, אך המשאית ששדדו נתקעה בבוץ בדרך עפר במהלך מרדף משטרתי והשודדים הצליחו להימלט. כמו כן, נאשם 1 שילם לנהג משאית בחברה להובלת לחם סכום של ₪ 10,000 תמורת זה שיאפשר לו לקחת את המשאית, ונהג ידווח למעסיקו שהיא נשדדה. לבסוף, נאשמים 1 ו-2 שדדו משאית שהובילה דשא, איימו באקדחים על נהגה והורו לו לנסוע לכיוון טול כרם בדרך עפר, הורידו אותו מהמשאית ונסעו. בית המשפט גזר על נאשם 1 עונש של 5.5 שנות מאסר לצד מאסר על תנאי, ועל נאשם 2 גזר עונש של 3.5 שנות מאסר לצד מאסר על תנאי.

ט. בת"פ 29267-08-21 מדינת ישראל נ' פאטה פאטשוילי (22.11.23), נדון עניינו של מי

שהורשע בעבירה של שוד בנסיבות מחמירות. הנאשם ואחרים ארבו למתלונן, הפילו אותו ארצה ואזקו אותו באזיקונים בידיו וברגליו, וגנבו מרכבו תיק ובו מאות אלפי שקלים בסכום שאינו עולה על 700,000 ₪. בית המשפט קבע מתחם עונש הולם שנע בין 42 חודשי מאסר בפועל ל-7 שנות מאסר בפועל, וגזר על הנאשם 42 חודשי מאסר בפועל, לצד מאסר על תנאי ופיצוי בסך 35,000 ₪ למתלונן.

52. אשר לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, שקלתי כי לאירוע קדם תכנון, כאשר על רקע סכסוך בין משפחתו של נאשם 1 לבין משפחת מוגרבי, החליטו הנאשמים וארבעה אחרים לשדוד משאית מערבל בטון שבבעלותה. החבורה ארבה ברכב למשאית בה ישבו המתלוננים, ולאחר שווידאו כי מדובר במשאית השייכת למשפחת מוגרבי, יצאו מהרכב והחלו לבצע את זממם, תוך שהם מטילים אימה על המתלוננים וגורמים נזק למשאית. נאשם 1 החזיק בידו את חפירה ובשלב מסוים הניף אותה לכיוונו של ע', בעוד אחד מבני החבורה משך אותו אל מחוץ למשאית, ובהמשך אחז נאשם 1 ב ע' ודחף אותו בכוח, יחד עם אחד מבני החבורה. נאשם 2 מצדו פתח את הדלת הקדמית הימנית של המשאית ופתח אותה, ובהמשך הכה באמצעות מקל שהחזיק בידו את שמשת המשאית וניפץ אותה. שלושה מבני החבורה תקפו את ק' והכו אותו ברגלו השמאלית, בירכו הימנית ובכתפו. כמו כן, הנאשמים אילצו את ע' לנהוג את המשאית תוך שהם מכים אותו ומאיימים עליו שיפגעו בו פן יסרב לדרישתם.

53. שקלתי גם כי הנזק שצפוי היה להיגרם למתלוננים אילו המשאית הייתה נגנבת ממש היה נזק כספי עצום, וכי פוטנציאל הנזק הפיזי שעלול היה להיגרם כתוצאה מנהיגת ע' במשאית תחת לחץ, מכות ואיומים גם הוא כבד. עם זאת, שקלתי כי בפועל לא נגרמה למתלוננים פגיעה פיזית משמעותית, והנזק שנגרם למשאית גם הוא אינו חמור. עוד שקלתי, כי העבירות בוצעו על רקע סכסוך בין משפחת מוגרבי לבין משפחתו של נאשם 1, כאשר יש לראות בחומרה את החלטתם של הנאשמים לפתור את הסכסוך באמצעים פליליים ואלימים. מנגד, בניגוד לעבירת השוד הטיפוסית, המניע לביצוע העבירה לא היה בצע כסף, אלא היא נעברה בעקבות תקיפה מצד משפחת מוגרבי במשרדי חברת משפחתו של נאשם 1, כדי "ללמדם לקח", ואף לאחר שנעצרו הנאשמים על ידי שוטרים, הותקף נאשם 2 על ידי מי מטעמם של משפחת מוגרבי, וזאת לעיני שוטרים. אשר לחלקם היחסי של כל אחד מהנאשמים, דומני כי חלקם זהה, שכן האירוע נעשה בחבורה ושני הנאשמים לקחו חלק בתכנון העבירות וכן בתקיפתו של ע'.

54. לאחר שהבאתי בחשבון את הערכים החברתיים שנפגעו כתוצאה ממעשיהם של הנאשמים, את מדיניות הענישה הנוהגת, את הנסיבות הקשורות בעבירה, ואת הנסיבות שהובילו לביצוע העבירה, מצאתי כי מתחם העונש ההולם בנסיבות העניין נע בין 20 ועד 50 חודשי מאסר. יודגש, כי מתחם העונש ההולם מביא בחשבון את חלקם היחסי של הנאשמים באירוע בהשוואה לחלקם של המעורבים האחרים, ואת המניע הלא שגרתי באירוע זה. עוד יודגש, שלו דובר בשוד משאית לאיזור יאטה, מתוכנן היטב, בחבורה, תוך שימוש בנשק קר, כפי שהיה בעניינינו, אך ממניע כספי גרידא, מתחם העונש ההולם היה כפי שעתרה לו המאשימה.

העונש המתאים לנאשם 1

55. אשר לנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה- לקולה שקלתי, כי נאשם 1 לקח אחריות למעשיו והודה בביצוע העבירות במסגרת הסדר טיעון, ובכך חסך זמן שיפוטי יקר. לעניין פגיעת העונש בנאשם 1, שקלתי כי הוא כיום בן 26, נשוי ואב לשני ילדים רכים בשנים. כמו כן, שקלתי כי נאשם 1 נעדר עבר פלילי, מנהל אורח חיים נורמטיבי ועובד ומפרנס את משפחתו. מדובר ביד ימינו של אביו, עובד חיוני בחברה, שהוביל פרויקטים רבים ברחבי ירושלים, ותורם רבות לשיפור פני העיר, תוך שיתוף פעולה פורה ומבורך עם עיריית ירושלים ומשטרת ישראל, ותורם לקהילה. בנוסף, לאחרונה הוא סובל מסימפטומים של חרדה ומטופל תרופתית. עוד התחשבתי בכך שנאשם 1 שהה חודש ויום במעצר ממש, בהמשך במשך 6 חודשים שהה במעצר בית מלא, ולאחר מכן במעצר בית חלקי עד ליום 7.4.24 שאז בוטל מעצר הבית. לצד זאת, לחומרה שקלתי את התרשמות שירות המבחן, כי נאשם 1 מצמצם את חלקו בעבירה ומתקשה להביע אמפתיה לנפגעי העבירה.

העונש המתאים לנאשם 2

56. אשר לנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה- לקולה שקלתי, כי נאשם 2 לקח אחריות למעשיו, הודה בביצוע העבירות במסגרת הסדר טיעון, ובכך חסך זמן שיפוטי יקר. לעניין פגיעת העונש בנאשם 2, שקלתי כי הוא צעיר, בן 24, אשר לנוכח נסיבותיו המשפחתיות המורכבות משמש כיום כמפרנס העיקרי במשפחתו ומסייע בטיפול באחיו בעל הצרכים המיוחדים. כמו כן, שקלתי כי נאשם 2 נעדר עבר פלילי, מנהל אורח חיים תקין ובעל שאיפות נורמטיביות. נתתי גם משקל למצבו הנפשי המורכב של נאשם 2 כפי שעלה מתסקיר שירות המבחן. עוד התחשבתי בכך שנאשם 2 שהה חודש ויום במעצר ממש, בהמשך במשך 6 חודשים שהה במעצר בית מלא, ולאחר מכן במעצר בית חלקי עד ליום 7.4.24 שאז בוטל מעצר הבית.

חריגה ממתחם העונש ההולם

57. המחוקק קבע בסעיף 40 לחוק, כי גם במקרה בו מעשה העבירה ומידת אשמו של הנאשם הם בעלי חומרה יתירה, אם הנאשם השתקם, או שיש סיכוי של ממש שישתקם, בנסיבות מיוחדות ויוצאות דופן, יכול בית המשפט לקבוע, כי העונש שיוטל עליו יחרוג ממתחם העונש ההולם, וזאת מטעמי שיקום. בשונה משיקולי הגנה על הציבור בסעיף 40 לחוק המאפשרים חריגה שאין בה משום החמרה ניכרת ממתחם העונש ההולם, המחוקק לא הגביל את שיעור החריגה ממתחם העונש ההולם, כאשר מדובר בשיקולי שיקום, גם כאשר מדובר במעשים ובאשם בעלי חומרה יתרה. מכאן, שהמחוקק ראה לנגד עיניו שגם במקרים בהם עקרון ההלימה מחייב הטלת עונש מאסר משמעותי, בנסיבות מיוחדות ויוצאות דופן, שיקולי שיקום יכריעו את הכף, וזאת מבלי לגרוע מחומרת המעשה והעונש ההולם שראוי היה לגזור בגינו.

58. כאמור, כפי שקבע המחוקק, וכך גם צוין בפסיקה, כאשר עסקינן במעשה עבירה ובמידת אשם

שהם בעלי חומרה יתרה, רק כאשר מדובר בנסיבות יוצאות דופן יחרוג בית המשפט ממתחם העונש ההולם, אולם נסיבות כאלה אינן מתקיימות בעניינינו.

59. יפים לעניינינו דבריה של כב' השופטת י' וילנר בע"פ 126/22 מדינת ישראל נ' פלוני (27.4.22):

"אכן, סעיף 40ד(א) לחוק העונשין מאפשר לבית המשפט, במקרים המתאימים, לחרוג ממתחם הענישה אם "מצא כי הנאשם השתקם או כי יש סיכוי של ממש שישתקם". סעיף זה מבטא את עמדת המחוקק שלפיה, במקרים המתאימים לכך, יש ליתן מעמד בכורה לשיקול השיקומי על-פני העיקרון המנחה בענישה, הוא עיקרון ההלימה. ואולם, כפי שעולה בבירור מהוראות החוק, לא בכל מקרה שבו תהליך טיפולי מתקדם בכיוון חיובי, יש להפעיל את הסמכות הקבועה בסעיף 40ד לחוק העונשין. אחרת, נמצא כי החריג מרוקן מתוכן את הכלל, שלפיו יש לגזור את העונש בתוך מתחם הענישה בהלימה לחומרת המעשה ולמידת האשם של העושה. לא בכדי אפוא, נקבע כי יש לנקוט זהירות רבה בהפעלת סעיף 40ד לחוק העונשין, וכי סטייה ממתחם הענישה תיעשה אך במקרים חריגים, בבחינת יוצא מן הכלל, כאשר סיכויי שיקום מובהקים מצדיקים זאת. עוד נקבע בפסיקה, כי על מנת להעריך את סיכויי השיקום יש לשקול, בין היתר, את "המוטיבציה שהפגין האדם שהורשע להשתקם; הליך של גמילה מהתמכרות שהוא עובר; השתלבות מוצלחת בהליכים טיפוליים שונים; אינדיקציות לשינוי עמוק בהתנהגות ובדרך החשיבה; הבעת חרטה כנה על המעשים והפגנת אמפתיה כלפי נפגעי העבירה". לצד זאת, הובהר כי "התקיימותו של שיקול זה או אחר אינה מצדיקה בהכרח חריגה ממתחם העונש משיקולי שיקום. טעם עיקרי לכך הוא שחלק מהשיקולים שהוזכרו לעיל מובאים ברגיל בחשבון במסגרת קביעת העונש בתוך המתחם". ואכן, חרף חשיבותו של אינטרס השיקום - לנאשם עצמו, לסביבתו הקרובה ולחברה כולה - שיקול זה אינו עומד לבדו ויש לראות בעת גזירת העונש את המכלול"

(שם, פסקה 16; הפניות הוסרו להקלה על שטף הקריאה - ח.מ.ל.).

60. תסקירי שירות המבחן בעניינם של הנאשמים הם מעורבים. מחד גיסא, בנוגע לנאשם 1, נמסר כי הוא עדיין נמצא במקום ראשוני בטיפול, ועודנו מתקשה לערוך התבוננות מעמיקה יותר במעשיו ולהביע תחושות אמפתיה לנפגעי העבירה; ובנוגע לנאשם 2, נמסר כי הוא הביע חרטה על מעורבותו בהליך הפלילי, אך התקדמותו במפגשים הטיפוליים נעשית עקב בצד אגודל. מאידך גיסא, סבר שירות המבחן, כי השתתפותם של הנאשמים בתהליך הטיפולי הפרטי במסגרת מרכז "התחלה חדשה" עשויה לסייע בהפחתת הסיכון הנשקף מהם, וכי יש מקום להסתפק בעונש מאסר שירוצה בעבודות שירות, תוך המשך ההשתתפות בתהליך הטיפולי

במסגרת צו מבחן. מכאן, שתסקירי שירות המבחן, אשר הוגשו בעניינם של הנאשמים, המליצו אמנם על הימנעות מהטלת עונש מאסר בפועל, אך הם רחוקים מלהיות חיוביים באופן מובהק ובמידה העשויה להצדיק סטייה ממתחם העונש ההולם, בוודאי כאשר עסקין בעבירת שוד בנסיבות מחמירות. יצוין, שבמקרה זה מדובר בצעירים נורמטיביים, נעדרי עבר פלילי, שהאירוע חריג לאורח חייהם, כך שגם בהיבט זה קשה לדבר על שיקולי שיקום. עוד יצוין, כי הטיעונים לעונש נדחו מספר פעמים לצורך בחינת השתלבותם של הנאשמים בהליך טיפולי, על מנת שיוכלו להראות לבית המשפט שעברו הליך שיקום מהותי, אולם בחלוף למעלה משנה ההתקדמות שלהם, כאמור, הייתה ראשונית בלבד.

61. אני סבורה, כי קורות חייהם של הנאשמים, היותם נעדרי עבר הפלילי, התגייסותם לתהליך טיפולי פרטי, מאמציהם להתפייס עם נפגעי העבירה באמצעות הסכמי סולחה וכפי שעלה גם מדברי העדים מטעמם של הנאשמים, חלוף הזמן ממועד ביצוע העבירות אשר במהלכו לא עברו הנאשמים עבירות נוספות (למעט נאשם 1 שהפר באופן פורמלי את תנאי השחרור בערובה ולא עמד על כך לדין), והעובדה שהם מקיימים אורח חיים נורמטיבי ותקין, כל אלה מצביעים על כך שעניינם מצוי ברף התחתון של מתחם העונש ההולם, אך כל האמור לעיל אינו בגדר נסיבות מיוחדות ויוצאות דופן, המאפשרות חריגה ממתחם העונש ההולם.

62. יודגש, שלא נעלמה מעיני המלצת שירות המבחן. אולם, כידוע, עמדת שירות המבחן בנוגע לעונש שיש להטיל על נאשם, היא בבחינת המלצה שאינה מחייבת את בית המשפט (ראה למשל, ע"פ 4295/15 ג'אבר אלצאנע נ' מדינת ישראל (2.5.16) רע"פ 4144/15 אבו אלטיף נ' מדינת ישראל (16.6.15)). יוער בהקשר זה, ששירות המבחן רשאי להמליץ כל המלצה שנראית בעיניו, אך המלצתו היא אחד מהשיקולים שעל בית המשפט לשקול עת יגזור את דינו של נאשם, שכן עליו לשקול שיקולים שהם רחבים יותר משיקולי שירות המבחן.

63. יובהר, כי גם עמדת נפגעי העבירה שבאה לידי ביטוי הן בדברי העדים מטעם הנאשמים והן בהסכמי הסולחה, אינה יכולה להוביל למסקנה שיש לחרוג ממתחם העונש הולם. נקבע בהקשר זה בפסיקה, כי אין לתת משקל גבוה להסכם ה"סולחה". כך למשל דברי כב' השופט י' אלרון בע"פ 5407/21 אסד דלאשי נ' מדינת ישראל (15.2.22):

"אף איני רואה לייחס להסכם ה"סולחה" שנחתם את המשמעות המשפטית לה טוען המערער. כפי שציינתי בעבר לא אחת, בעצם יישוב הסכסוך בין הצדדים אין כדי למצות את האינטרס הציבורי שבהרתעת הרבים מפני ביצוע מעשים דומים והוא אינו מאיין את הצורך כי מבצעי עבירה ייתנו את הדין על מעשיהם. כמו כן, מתן גושפנקה ל"סולחות" כ"מרכיב משלים" לדרכי הענישה הקבועים בדין, יש בו כדי להוות מעין הפרטה פסולה של ההליך הפלילי (ע"פ 4406/19 מדינת ישראל נ' סובח, פסקה 22 [פורסם בנבו] (5.11.2019))."

64. בנוסף לכל אלה, בעבירות מסוג זה, כאשר בשל סכסוך מגיעים לרמה כה גבוהה של אלימות,

יש גם מקום לשקול שיקולי הרתעת הרבים, לצורך שרוש תופעת פתרון סכסוכים באמצעים אלימים. בהקשר זה יודגש, כי בית-המשפט העליון קבע לא פעם, כי שימוש באלימות, בפרט כאשר הדבר נעשה באמצעות שימוש בנשק קר כפתרון ליישוב סכסוכים, מחייב את בית המשפט להיאבק בתופעה באמצעות ענישה קשה ומחמירה, אומנם שם דובר בסכין וכאן הצטיידו הנאשמים והאחרים במקלות ואת חפירה, אך הדברים יפים לעניינינו:

"האלימות המתפשטת חושפת את החברה במערומיה מדי יום ביומו. האלימות אינה מפלה בין עיר לכפר, בין צפון לדרום, ובין זקן לצעיר. בצוק העתים אין מנוס מלנהוג במידת החומרה היתרה, יותר משהעבריינים צריכים לכך - הציבור צריך לכך. אחת המטרות המרכזיות של הענישה הפלילית היא כאמור הרתעת עבריינים בכוח, ל"מען יראו וייראו"... (ע"פ 6910/09 הדרה נ' מדינת ישראל (9.5.10))."

65. אשר על כן, לאחר ששקלתי את הנסיבות לחומרה ולקולה, והגם שהיה מקום להשית על הנאשמים עונש ברף התחתון של המתחם, אך לא בתחתיתו בשל שיקולי הרתעה, נוכח הנסיבות לקולה החלטתי להשית על הנאשמים עונש בתחתית מתחם העונש ההולם, כדלהלן:

א. 20 חודשי מאסר בניכוי ימי מעצרם.

ב. 12 חודשי מאסר, הנאשמים לא ירצו מאסר זה אלא אם יעברו בתוך 3 שנים מיום שחרורם מהמאסר עבירת אלימות או רכוש מסוג פשע.

ג. 6 חודשי מאסר, הנאשמים לא ירצו מאסר זה אלא אם יעברו בתוך 3 שנים מיום שחרורם מהמאסר עבירת אלימות או רכוש מסוג עוון.

ד. לנוכח עמדת המתלוננים שההדורים יושרו במסגרת הסכם הסולחה לא מצאתי לפסוק פיצוי.

ה. סך 30,000 ₪ שהופקד לצורך שחרור הרכב בו בוצעו העבירות יחולט לטובת אוצר המדינה.

זכות ערעור לבית המשפט העליון בתוך 45 יום מהיום.

העתק גזר הדין ישלח לשירות המבחן ולממונה על עבודות השירות.

ניתן היום, ט' תמוז תשפ"ד, 15 יולי 2024, בנוכחות ב"כ הצדדים והנאשמים.

